

СХВАЛЕНО
Рішенням науково-
технічної ради УкрНДІЦЗ,
протокол від 29.03.2018 № 5

СТРАТЕГІЯ
розвитку та перспективних напрямів
наукової і науково-технічної діяльності
Українського науково-дослідного інституту
цивільного захисту

ЗМІСТ

	Вступ	3
	Мета Стратегії	3
I	Напрями розвитку наукової і науково-технічної діяльності з питань організації цивільного захисту	4
II	Напрями розвитку наукової і науково-технічної діяльності з питань пожежної та техногенної безпеки, рятувальної справи і гасіння пожеж	5
III	Розвиток матеріально-технічної бази, необхідної для проведення наукових досліджень та випробувань, створення науково-технічних розробок	6
IV	Напрями підготовки наукових кадрів та покращення наукометричних показників	7
V	Напрями розвитку міжнародного співробітництва	8
VI	Підвищення престижу наукової праці	9
VII	Напрями розвитку інформаційно-технічного забезпечення наукової та науково-технічної діяльності	9
VIII	Напрями розширення джерел фінансування діяльності Інституту	10

Вступ

Стратегія розвитку та перспективних напрямів наукової і науково-технічної діяльності Українського науково-дослідного інституту цивільного захисту (далі – Стратегія) розроблена на виконання вимог Закону України «Про наукову і науково-технічну діяльність».

Під час підготовки Стратегії враховано вимоги законів України «Про наукову і науково-технічну діяльність», «Про вищу освіту», «Про пріоритетні напрями розвитку науки і техніки».

Реалізацію Стратегії передбачається здійснити протягом 2018 – 2023 років.

Стратегія містить пріоритетні напрями розвитку наукової і науково-технічної діяльності з питань організації цивільного захисту, пожежної і техногенної безпеки, її інформаційно-технічного забезпечення, матеріально-технічного, фінансового й кадрового забезпечення, міжнародного співробітництва.

Стратегія є одним з основних документів, на підставі якого здійснюється формування річних планів наукової і науково-технічної діяльності Українського науково-дослідного інституту цивільного захисту та планів основних заходів Українського науково-дослідного інституту цивільного захисту.

Реалізація Стратегії здійснюється шляхом планування й виконання науково-дослідних та дослідно-конструкторських робіт за основними напрямами розвитку діяльності Українського науково-дослідного інституту цивільного захисту (далі – Інститут). Реалізація основних напрямів розвитку наукової і науково-технічної діяльності Інституту здійснюється із залученням (у разі необхідності) науково-педагогічних працівників вищих навчальних закладів цивільного захисту, інших вищих навчальних закладів та співробітників наукових установ Національної академії наук України і Національних галузевих академій наук.

Мета Стратегії

Метою Стратегії є розвиток наукового, інтелектуального й матеріально-технічного потенціалу Інституту та підвищення ефективності його використання для:

здійснення наукової і науково-технічної діяльності щодо розв'язання актуальних проблем у сфері захисту населення і територій від надзвичайних ситуацій, пожежної і техногенної безпеки;

участі в розробленні й реалізації державної науково-технічної політики у цих сферах;

науково-технічного, аналітичного та інформаційного забезпечення діяльності органів і підрозділів Державної служби України з надзвичайних ситуацій.

I. Напрями розвитку наукової і науково-технічної діяльності з питань організації цивільного захисту

Основними напрямками розвитку наукової і науково-технічної діяльності з питань організації цивільного захисту мають бути:

1. Розроблення науково обґрунтованих пропозицій щодо вдосконалення заходів з реалізації державної політики у сфері цивільного захисту;

2. Проведення аналізу стану і проблем з питань організації цивільного захисту з подальшим розробленням у термін до 2020 року проекту Стратегії реформування (розвитку) організації цивільного захисту;

3. Вдосконалення комплексу загальнодержавних заходів захисту населення і територій від надзвичайних ситуацій;

4. Вдосконалення комплексу заходів захисту населення, що проводяться під час воєнних конфліктів;

5. Аналіз та комплексна оцінка загроз природного і техногенного характеру, а також небезпек воєнного характеру для цивільного населення, спричинених застосуванням зброї, прогнозів їх розвитку з подальшою підготовкою Узагальненої інформації (Аналітичного огляду) стану техногенної та природної безпеки в Україні;

6. Оцінка стану й розроблення науково обґрунтованих пропозицій щодо реформування Єдиної державної системи цивільного захисту з урахуванням проведення реформування місцевого самоврядування і територіальної організації влади в Україні;

7. Розвиток системи технічного регулювання стосовно засобів цивільного протипожежного захисту. Запровадження процедур оцінки відповідності продукції відповідно до вимог Технічних регламентів;

8. Розроблення науково обґрунтованих напрямів, шляхів та способів розв'язання проблем у сфері управління процесами цивільного захисту;

9. Розвиток та впровадження нових технологій захисту населення і територій, матеріальних та культурних цінностей від небезпек техногенного і природного характеру, а також таких, що виникають під час ведення воєнних дій або внаслідок цих дій. Удосконалення технологій проведення аварійно-рятувальних та інших невідкладних робіт з використанням сучасного високотехнологічного обладнання і спорядження;

10. Створення й функціонування в Інституті наукового підрозділу щодо проведення досліджень з питань моделювання і прогнозування надзвичайних ситуацій;

11. Розвиток науково-методичного забезпечення з питань цивільного захисту, зокрема:

галузевої освіти;

навчання працюючого населення (у тому числі з пожежної безпеки);

навчання керівного складу і фахівців;

навчання непрацюючого населення.

II. Напрями розвитку наукової і науково-технічної діяльності з питань пожежної та техногенної безпеки, рятувальної справи і гасіння пожеж

Основними напрямками розвитку наукової і науково-технічної діяльності з питань пожежної та техногенної безпеки, рятувальної справи і гасіння пожеж мають бути:

1. Проведення досліджень щодо розроблення та вдосконалення заходів та засобів запобігання виникненню пожеж;

2. Розроблення й обґрунтування нових вимог до формування критеріїв створення державних пожежно-рятувальних підрозділів Оперативно-рятувальної служби цивільного захисту, пожежно-рятувальних підрозділів, що забезпечують діяльність місцевої пожежної охорони, та добровільних пожежно-рятувальних підрозділів в адміністративно-територіальних одиницях з урахуванням проведення реформування місцевого самоврядування і територіальної організації влади в Україні, досвіду країн-членів Європейського Союзу;

3. Розроблення нових сучасних зразків протипожежної техніки, пожежно-технічного оснащення та обладнання протипожежного захисту;

4. Удосконалення нормативної і випробувальної бази з метою впровадження в Україні європейської пожежної класифікації будівельних виробів та кабельної продукції;

5. Вдосконалення науково-методичного забезпечення випробувань: речовин і матеріалів та електротехнічних виробів на пожежну небезпеку;

будівельних конструкцій та вентиляційних систем на вогнестійкість;

технічних засобів протипожежної техніки, первинних засобів пожежогасіння, засобів захисту індивідуального захисту, вогнегасних і вогнезахисних речовин за показниками якості;

6. Проведення досліджень з питань запровадження в Україні сучасних методів регулювання техногенної та пожежної безпеки на основі ризик-орієнтованого підходу. Розроблення й наукове обґрунтування положень щодо організації управління ризиками з урахуванням міжнародного та європейського досвіду;

7. Розроблення технічних засобів та способів створення компресійної піни, а також способів її подавання для підвищення ефективності гасіння пожеж;

8. Розроблення технологій та методів попередження, виявлення і гасіння ландшафтних пожеж;

9. Розроблення технологій застосування сорбентів на основі терморозщепленого графіту;

10. Розроблення нових та вдосконалення існуючих способів забезпечення пожежної безпеки житлового комплексу;

11. Удосконалення пожежної безпеки висотних житлових будинків, зокрема, шляхом удосконалення систем протипожежного захисту;

12. Вдосконалення систем протидимного захисту;

13. Створення передумов для визнання науково-дослідного центру «ПОЖЕЖНА БЕЗПЕКА» на європейському рівні, зокрема його акредитація в європейському органі акредитації та визнання випробувань Європейською асоціацією офіційних лабораторій з пожежних випробувань (EGOLF).

III. Розвиток матеріально-технічної бази, необхідної для проведення наукових досліджень та випробувань, створення науково-технічних розробок

Основними напрямками розвитку матеріально-технічної бази, необхідної для проведення наукових досліджень та випробувань, створення науково-технічних розробок мають бути:

1. Придбання нового сучасного обладнання, а також на заміну морально та фізично застарілого:

а) для проведення випробувань за національними стандартами, гармонізованими з відповідними європейськими стандартами:

речовин і матеріалів на пожежну небезпеку, елементів будівельних конструкцій та вентиляційних систем на вогнестійкість;

електротехнічних виробів на пожежну небезпеку, кабельних ліній та кабельних проходок на вогнестійкість;

автоматичних систем пожежогасіння та їх елементів, вентиляційних пристроїв систем димо- і тепловидалення, вогнегасних речовин, технічних засобів пожежогасіння, пожежно-технічного оснащення та інших видів продукції протипожежного призначення;

засобів індивідуального захисту органів дихання (протигазів усіх типів), засобів захисту шкіри (костюмів радіаційного та хімічного захисту усіх видів).

б) для проведення наукових досліджень з основних напрямів наукової діяльності Інституту;

в) для перевірки фільтровентиляційних установок захисних споруд цивільного захисту;

г) для запровадження процедури оцінки відповідності продукції відповідно до вимог Технічних регламентів.

2. Модернізація телекомунікаційної та локальної комп'ютерної мережі.

3. Оновлення комп'ютерної та копіювальної техніки.

IV. Напрями підготовки наукових кадрів та покращення наукометричних показників

Основними чинниками підготовки наукових кадрів Інституту є:

створення і функціонування ад'юнктури (аспірантури) щодо підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії (кандидата наук);

утворення й функціонування спеціалізованої вченої ради із захисту дисертацій на здобуття наукового ступеня доктора філософії (кандидата наук);

наявність відповідного обладнання, випробувальних стендів, приладів, вимірювальних засобів та лабораторій;

наявність сучасної науково-технічної інформаційної бази за напрямами діяльності Інституту.

Тому підготовка наукових кадрів та підвищення наукового потенціалу Інституту має здійснюватись за такими напрямами:

1. Утворення у 2018 році ад'юнктури (аспірантури) щодо підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії (кандидата наук) за спеціальностями відповідно до основних напрямів діяльності Інституту і забезпечення її функціонування;

2. Утворення у 2018 році спеціалізованої вченої ради із захисту дисертацій на здобуття наукового ступеня доктора філософії (кандидата наук) за однією із спеціальностей основних напрямів діяльності Інституту і забезпечення її функціонування.

Основними чинниками покращення наукометричних показників є:

наявність у наукових працівників офіційних адрес електронної пошти;

реєстрація профілів наукових працівників у системі обліку наукометричної інформації;

участь наукових працівників у роботі рейтингових міжнародних наукових конференцій;

публікація наукових, науково-технічних (прикладних) і науково-технічних (експериментальних) результатів (розробок) у рейтингових наукових виданнях;

функціонування веб-сайту наукового видання наукової установи.

Враховуючи зазначені чинники, основними заходами щодо покращення наукометричних показників наукових працівників Інституту мають бути:

1. Моніторинг проведення рейтингових міжнародних наукових конференцій та участь у їх роботі з доповідями;

2. Переведення веб-сайту наукового журналу Інституту «Науковий вісник: цивільний захист та пожежна безпека» на платформу Open Journal System (OJS);

3. Створення та ведення облікових записів наукових працівників у системах ORCID, GoogleScholar, ResearchID;

4. Підготовка й публікація наукових, науково-технічних (прикладних) та науково-технічних (експериментальних) результатів (розробок) у рейтингових наукових виданнях.

V. Напрями розвитку міжнародного співробітництва

Міжнародне співробітництво у науковій і науково-технічній сфері є одним із пріоритетів у діяльності наукової установи.

З метою покращення міжнародної співпраці стратегічними напрямками діяльності Інституту у зазначеній сфері мають бути:

1. Установлення наукових зв'язків і розширення участі фахівців у роботі провідних міжнародних та європейських організацій у сфері цивільного захисту пожежної та техногенної безпеки;

2. Встановлення й закріплення наукового співробітництва з науковими установами і навчальними закладами інших держав відповідного профілю;

3. Участь фахівців Інституту у міжнародних наукових заходах зарубіжних країн та залучення іноземних науковців до участі у відповідних заходах на території України;

4. Участь фахівців Інституту у спільних проектах і дослідженнях із зарубіжними партнерами, спрямованих, зокрема, на закріплення партнерства України – ЄС (програма Горизонт 2020);

5. Оприлюднення результатів наукових досліджень у рейтингових зарубіжних виданнях;

6. Встановлення партнерських відносин із науково-дослідними центрами зарубіжних держав, сприяння стажуванню співробітників Інституту за міжнародними проектами та програмами, а також їх індивідуальної участі у міжнародних дослідницьких проектах.

VI. Підвищення престижу наукової праці

Основними чинниками престижу наукової праці є матеріальне та моральне стимулювання наукових працівників, створення комфортних умов праці, дотримання норм наукової етики.

Тому основними напрямками підвищення престижу наукової праці є:

1. Розвиток системи матеріального й морального стимулювання наукових працівників;

2. Створення сучасних комфортних умов праці;

3. Підвищення ефективності кадрової політики, спрямованої на підвищення професійної майстерності, кар'єрного зростання тощо;

4. Прозоре висування співробітників Інституту для нагородження державними та відомчими нагородами;

5. Заміщення посад наукових працівників здійснювати фахівцями, які мають освіту і досвід роботи за спеціальностями, що відповідають основним напрямкам діяльності Інституту;

6. Дотримання вимог щодо обґрунтованого співвідношення наукових працівників та працівників підрозділів забезпечення Інституту.

VII. Напрями розвитку інформаційно-технічного забезпечення наукової та науково-технічної діяльності

Основними напрямками розвитку інформаційно-технічного забезпечення наукової та науково-технічної діяльності є:

1. Активізація роботи щодо пропаганди результатів наукових досліджень, підвищення наукового рейтингу Інституту, а саме: шляхом оприлюднення монографій; науково-практичної, методичної та інформаційної літератури; збірників наукових праць; організації та проведення конференцій, круглих столів, виставок тощо;

2. Активізація роботи щодо інформаційно-технічного забезпечення наукової і науково-технічної діяльності, зокрема: тематичними добірками наукових публікацій; матеріалами патентного пошуку та інформацією про новітні науково-технічні розробки у сфері цивільного захисту, пожежної та техногенної безпеки;

3. Розвиток офіційного веб-сайту Інституту;

4. Активізація роботи наукової бібліотеки Інституту і розширення бібліотечного фонду, у тому числі за рахунок наукових періодичних видань на постійній плановій основі;

5. Створення електронної бібліотеки Інституту;

6. Підвищення рейтингу наукового журналу Інституту «Науковий вісник: цивільний захист та пожежна безпека»;

7. Активізація підготовки й публікації матеріалів (статей) у засобах масової інформації та у наукових журналах з питань основної діяльності Інституту;

8. Розвиток, удосконалення й забезпечення функціонування інтернет-платформи електронного журналу «Надзвичайна ситуація +» з метою інформування населення щодо питань безпеки у різних сферах людської діяльності, залучення партнерів та експертів з питань безпеки для дискусійного обговорення актуальних питань у сфері цивільного захисту, пожежної і техногенної безпеки.

Популяризація журналу «Надзвичайна ситуація +» серед потенційних читачів.

Розробка й проведення за участю журналу «Надзвичайна ситуація +» власних попереджувальних навчальних заходів щодо безпеки життєдіяльності в закладах освіти різного рівня і форм власності, а також на підприємствах, в установах та організаціях України.

VIII. Напрями розширення джерел фінансування діяльності Інституту

Основними напрямами розширення джерел фінансування Інституту мають бути:

1. Виконання на договірних засадах науково-дослідних та дослідно-конструкторських робіт за основними напрямами діяльності Інституту;

2. Участь Інституту у конкурсах на здобуття грантів для проведення наукових досліджень;

3. Розроблення індивідуальних технічних умов для об'єктів, на які відсутні норми проектування;
4. Розгляд проектних рішень і надання відгуку щодо їх відповідності будівельним нормам (з питань пожежної безпеки);
5. Розроблення планів та розрахунок часу евакуації людей з приміщень, будівель, споруд у разі виникнення надзвичайної ситуації;
6. Розрахунок категорійності приміщень, будівель і зовнішніх установок із вибухопожежної та пожежної небезпеки;
7. Надання консультативної допомоги з розроблення інструкцій з пожежної і техногенної безпеки підприємств та організацій;
8. Навчання посадових осіб правилам пожежної безпеки (пожежно-технічний мінімум) і практичного відпрацювання (в умовах полігона) засобів пожежогасіння;
9. Організація, проведення навчання та психологічна підготовка працівників до дій у надзвичайних ситуаціях, пов'язаних з пожежами (практичне відпрацювання смуги психологічної підготовки);
10. Оцінка (перевірка) відповідності вимогам технічних регламентів засобів цивільного і протипожежного захисту, а також будівельної та кабельної продукції;
11. Випробування засобів індивідуального захисту органів дихання (протигази всіх типів);
12. Випробування засобів захисту шкіри (костюми радіаційного та хімічного захисту всіх видів);
13. Дослідження пожеж і надзвичайних ситуацій, пов'язаних із пожежами, з метою встановлення обставин та причин їх виникнення;
14. Організація і проведення міжлабораторних порівняльних випробувань у сфері пожежної безпеки;
15. Розроблення планів локалізації та ліквідації аварій на об'єктах підвищеної небезпеки;
16. Проведення ідентифікації об'єктів господарської діяльності щодо визначення потенційної небезпеки;

17. Проведення ідентифікації об'єкта підвищеної небезпеки;
 18. Оцінка ризиків виникнення надзвичайних ситуацій техногенного і природного характеру та ризиків пожежі;
 19. Перевірка фільтровентиляційних установок захисних споруд.
-